

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qvalitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

447. Qualis sit jurisdictio parochi respectivè ad loca exempta: item comparative ad jurisdictionem capituli cathedralis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

meratur, ideoque in externo foro jurisdictionem ordinariam ac perpetuam erga parochianos habuerit Ecclesie sue speciali jure annexam, vel capituli electione sibi acquisitam. Laym. *loc. cit.* citans Innoc. in c. quanto. de off. Jud. ordinar. n. 2.

Questio 445. An, & quid agere possit parochus pro Ecclesia sibi subiecta?

1. **R**espondeo primò: potest agere seu instituere actionem pro juribus ac possessione Ecclesie sue. Laym. *ad c. cum ex literis. de off. Jud. ordinar. n. 1.*

2. Respondeo secundò: potest Rector seu parochus, etiam sine superioris auctoritate pacisci in favorem & commodum Ecclesie sue. Argumento c. pactum. de pactis. Laym. *ad hoc c. n. 2.* Anchar. Jo. And. *ibidem.* Ecclesia enim fruitur jure minorum. c. auditis. de in integ. restitut. Unde licet administratores & rectores illius obesse ei non possint alienando absque superioris auctoritate, ut constat ex c. Abbatibus 12. q. 1. & docent AA. nominatim Abb. in c. 1. de his que sunt à prel. num. 5. possunt tamen Rectores Ecclesie suis prodesse acquirendo v. g. donationes & debitorum remissiones acceptando. Laym. *loc. cit.* & th. mor. l. 3. tr. 4. c. 1. coroll. 2.

Questio 446. An, & qualiter parochi bona Ecclesie sue custodire, alienare aut elocare debeant ac possint?

1. **R**espondeo primò: ad conservanda bona spectantia ad Ecclesias parochiales rerum & bonorum Ecclesie sue eorumque reddituum inventarium conficere debent parochi, ejusque copiam Ordinario tradere, sic enim facilius bona Ecclesiastica ab usurpatoribus defenduntur, & successoribus, quos plerumque Ecclesiarum, de quibus provisi sunt, bona & jura ignorare contingit, consultiur. Idem est de mobilibus; nam & ista, quæ vel sacra, vel ad usum Ecclesie destinata, vel ad usum domus Ecclesie à prædecessoribus acquisita, atque à præsentè Rectore adepti beneficii tempore in Ecclesia inventa sunt, in inventarium redigenda sunt. Ita monet, & jussit curatis suis S. Carol. Borromeus, ut haberetur in 4. p. Actorum Mediolan. apud Barbof. de off. paroch. c. 13. n. 38. Hujus quoque inventarii traditi in Archivio Episcopali exemplum ab eodem parochi in libro proprio Ecclesie manu sua subscriptum conservari debere, jubet Pius V. in constitut. sua apud Barbof. *loc. cit.*

2. Respondeo secundò: parochus nullatenus distrahere potest aliòve transferre istiusmodi bona aut res ad Ecclesiam pertinentes sine obtenta ab Ordinario licentia, quam ille non aliter concedere debet, quam si alias res meliores, aut saltem æquales, in locum amovendarum parochus reipsa substituatur; nisi forte iusta aliqua necessitas, nulla parochi culpâ contracta, secus suadeat, quod Episcopi prudentiæ statuendum relinquatur. Ita ferè ad verbum Pius V. in constitut. sua apud Barbof. *loc. cit.*

3. Respondeo tertio: sub excommunicatione aliisque pænis gravissimis prohibitum esse Ecclesiasticis, adeoque & parochis bona Ecclesie immobilia, sine Apostolica auctoritate ullo pacto ultra triennium locare, aut alia ratione alienare. Extrav. *ambitosæ. de reb. Eccl. non alienand.* Barbof. de off. paroch. c. 13. n. 40. & in collectan. ad cit. Extrav. ubi etiam habet, quòd comprehendantur fructus & redditus rerum Ecclesiasticarum, & quòd earum elo-

catio ultra triennium sit invalida. Quodque homine alienationis ibi intelligatur omnis actus, quo dominium rei directum, vel utile, aut usufructus, aut jus in alterum transfertur vel abdicatur; ac prout de non solum veniat venditio, aut alius contractus gratuitus vel onerosus, quo rei dominium in alterum transfertur, sed etiam hypotheca, infeudatio, Emphyteusis: non autem repudiatio seu remissio legati vel hereditatis ac rei Ecclesie non incorporata. Tenentque hæc aded, ut etiam alienationes factæ cum clausula; reservato sedis Apostolica beneplacito, irritæ & invalidæ sint, si ante obtentam confirmationem possessio rei Ecclesiastica alteri tradita fuerit. Quin etiam Rectores ipsi & possessores tanquam intrusi ad constitutas pænas teneantur. Barbof. de paroch. *loc. cit. n. 41.* Ita tamen ut excusandi sint Rectores, si penitentia aliòve titulo ducti alienationem revocaverint ante realem & pacificam possessionem. Barbof. *loc. cit.* citans Covar. l. 2. var. c. 16. n. 7. Nav. *conf. 8. de reb. Eccl. non alien.* Filiuc. *qq. mor. tr. 14. nu. 119. & tr. 44. c. 6. q. 5.*

4. Respondeo quartò: præterea parochos cavere debere à locationibus bonorum parochie sue cum anticipatis solutionibus, uti id ipsum prohibet Trid. *sess. 24. c. 11.* his verbis: *magnam Ecclesie perniciem asserere solet, cum earum bona representata pecunia in successorum præjudicium aliis locantur, omnes igitur hæc locationes si anticipatis solutionibus sunt, nullatenus in præjudicium successorum valide intelligantur, quocumque indulto ac privilegio non obstante, nec hujusmodi locationes in Romana curia vel extra eam confirmantur &c.* Barbof. de paroch. *loc. cit. n. 39.* citans Piacet. in pr. p. 2. c. 4. n. 65. Zetol. in pr. p. 1. v. alienario. §. 6. Ricc. in pr. p. 4. *resol. 366.* Rebell. de oblig. *Just. p. 2. l. 14. q. 5. n. 4.*

5. Respondeo quintò: in rerum tamen tenuiorum, licet immobilium alienatione non requiri auctoritatem Apostolicam, nec aliàs desiderari solennitates aliàs in rerum Ecclesiasticarum alienatione intervenire solitas, sed solum, ut causa cognita, & evidente Ecclesie utilitate Ordinarius auctoritate suâ eam approbet. Ita ferè Barbof. *loc. cit. n. 42.* citans Riccium in pr. *auræ resol. 283.* Franc. Leon. in thes. *fori Eccles. p. 1. c. 15. n. 6.* Piacet. *loc. cit. c. 5. n. 32.* Ugol. de pot. Ep. c. 14. §. 7. num. 4. Bonac. var. *tract. tit. de alien. rer. Eccl. d. 2. q. unica. p. 4. num. 3. &c.*

Questio 447. Circa jurisdictionem parochi, qualis ea sit respectivè ad loca exempta v. g. Monasteria, Hospitalia sita intra fines parochie. Item comparativè ad jurisdictionem Capituli cathedralis?

1. **R**espondeo ad primum: primò Ecclesie intra limites alicujus parochie fundata; non dicuntur ipsius parochie subdita; neque ab ea aliquam dependentiam habent, nisi ex lege foundationis, aut legitima consuetudine, seu aliàs id specialiter probet, cum id soli cathedrali competat. Rota *decis. 552. p. 5. recent. n. 11.* apud Card. de Luc. de paroch. d. 31. n. 6.

2. Secundò parochum habere territorium limitatum intra suos fines, ac etiam intra illos respectu eorum, qui subjacent ejus curæ & jurisdictioni. Ac consequenter, dum ingreditur Ecclesiam exemptam intra dictos fines sitam, dicitur esse extra territorium proprium, & in loco, in quo nullam habet

habet jurisdictionem, nullumque jus præminentiale vel reverentiale. Card. de Luca. *de regul. d. 65. n. 7.* Est enim istiusmodi Ecclesia seu Conventus regularium aut Hospitalium situm intra limites parochia non solum exceptum à parochorum jurisdictione, habens loco parochi illum, qui ad administranda ibidem Sacramenta infirmis vel etiam sanis additis servitio talis Ecclesia seu conventus regularis sub obedientia istius superioris degentibus intra septa eorundem religiosorum deputatus: sed & intra ambitum suum dicitur habere territorium separatum, constitueturque quo ad ibi viventes quandam speciem parochia diversa ac stantis de per se. C. de Luca. *de paroch. d. 23. n. 3. & 13.* qui tamen *ibid. n. 16. & seq.* ait, quod etsi hospitalium tale sapere videatur quandam speciem parochia, dici tamen jus parochiale improprium, & cum quadam jurisdictione in personis sine territorio, juxta illam improprium territorii separationem, qua ad hunc effectum consideratur in monasteriis ac conventibus regularium, quorum territorium dicitur consistere intra ipsum recinctum & septa illius, qua non egreditur. Card. *in elem. 1. de statu Monach. dum interim ad essentiam vera ac propria parochia requiritur territorium, in quo vivit populus constitutus ex aliquo congruo numero familiarum.* Sed & ut Card. de Luca. *loc. cit. n. 19.* jurisdictione seu jus illud parochiale Rectoris hospitalis seu sacerdotis ibi deputati extendit se tantum ad ea, qua infirmis viventibus vel morientibus in hospitali congrua sunt, puta ad ministranda Sacramenta patientia, Eucharistia, extrema unctionis, nec non tumulationem (utpote in quibus militat ratio, ob quam à sede Apostolica merito concessa sunt fere omnibus, præcipue magnarum Urbium Hospitalibus ejusmodi privilegia, nempe ratio impracticabilitatis & confusions inde resultantis, si ad ministranda dicta Sacramenta frequenter, & sæpe ex improvviso, & quacunquè hora etiam noctis, pro singulis infirmis diversarum parochiarum distantium advocare oporteret proprios parochos) non autem circa Sacramentum matrimonii, cum ad hunc effectum major jurisdictione seu juris parochialis formalitas requisita videatur. Quinimò in istis monasteriorum seu conventuum ac hospitalium Ecclesiis adesse dicitur jurisdictione Ordinarii vel parochi in concernentibus curam animarum, & administrationem Sacramentorum, non quidem in ratione ipsius loci materialis, aut personarum ibi viventium; sed ratione cleri vel populi subditi Ordinario, vel respectivè parochi ad talem Ecclesiam confluentis. Card. de Luca. *cit. d. 23. n. 14.* in quantum nimirum in iis invito parochi exerceri nequeunt jura parochialia cum parochianis (dum ex privilegiis Apostolicis eorundem jurium exercitium conceditur solum respectu illorum secularium, qui intra eadem septa regularium sub obedientia superioris & servitio vivunt) proveniente hoc ipso principaliter ratione personarum subditarum potius, quam ratione loci Ecclesia, sive ex eo, quod exerceri non possit jurisdictione cum non subdito vel ovis alienis. C. de Luca. *cit. d. 65. n. 8.* Non tamen adesse dicitur in iis jurisdictione parochi in concernentibus officium gerendum super funere defuncti eligentis vel habentis sepulturam in Ecclesiis regularium, cum hæc sit functio principaliter ecclesiastica ratione loci. C. de Luca. *loc. cit. n. 9.* unde etiam parochus in domo defuncti ac via deferat stolam, dignioremque locum occu-

pando, omnes alias peragat functiones, eo ipso tamen, quo cadaver ingreditur Ecclesiam regularium, parochus dimittit stolam suamque officium, illudque in omnibus reassumit prælatus regularis, vel alter ab eo deputatus juxta declarationem Congregat. rituum apud C. de Luca. *loc. cit. num. 2. & 5.*

3. Respondeo ad secundum: longè aliter dicendum quo ad hoc de Capitulo cathedrali; hoc enim cum constituat idem corpus cathedralicum cum Episcopo, cui ante hæc & attentè primà origine omnes, etiam regulares, ad instar reliqui cleri ac populi erant subditi; à cujus proinde jurisdictione modò non nisi per accidentis & privilegialiter regulares quidam eximuntur, in omnibus locis & Ecclesiis intra universam diæcesin, etiam exemptis habet jus reverentiale & præminentiale ratione dicta pristina, & de præsentè adhuc habituoalis superioritatis, quin & in pluribus casibus jurisdictionem actualem, tam sede plenà quam ea vacante vel impedita; exemptio liquidem ista accidentalis & privilegiata per hoc, quod talis Ecclesia dicitur in proprio territorio, etsi tollat seu impediatur jurisdictionalia, & ipsius juris territorialis exercitium, non tamen tollit aut impedit præminentiam seu dictum jus reverentiale. Card. de Luca. *de regular. d. 64. n. 15. & 65. n. 10.* Unde jam dum Canonici Cathedralis Capitulariter, seu ut representantes capitulum (secus est de Canonicis aliquibus tantum, vel etiam dignitatibus jure privato intervenientibus) non pro sola honorifica allocatione, sed in forma jurisdictionali finis peragendo, interveniunt, v. g. in funere verè capitulari, puta Episcopi principis, alteriusve magni Magistratus, aut alius casibus, dum prima dignitas vel dignior Canonicus, aut Canonicus hebdomadarius, ad quem juxta styllum Capituli id pertinet, incedit cum pluviali, non solum in Ecclesia parochiali (in qua de cetero proprius parochus præcedit etiam primas dignitates) sed & exempta regulari, ingressum præminentialem cum cruce sua erecta habet, eique quo ad peragendum officium in funere prælatus regularis ejusdem Ecclesia regularis cedere debet juxta Card. de Luca. *cit. d. 65. n. 11. & 12.* qui etiam *cit. d. 64. n. 19.* ait, intellectum suum non posse acquiescere sententia Congregationis rituum, nimirum quòd Capitulo Cathedrali solenniter & capitulariter interveniente in exequiis vel funeribus, jus peragendi officium in Ecclesia regulari spectare debeat ad prælatum regularem. Item juxta eundem Card. de Luca. *cit. d. 64. n. 16. & seq.* dum Capitulum sede vacante, vel impedita, vel etiam Episcopo absente aut impedito solenniter intervenit prælatus regularis aut etiam secularis exemptus, cui de cetero ex Apostolicis indultis concessum in propria Ecclesia Pontificaliter celebrare, prætere nequeat: modò hic interveniens non sit affectatus & insolitus, habens quandam speciem animositatis v. g. si præter solitum veller intervenire in illis functionibus, qua ab iis regularibus eorumve prælato fieri solent, ut exercitium istiusmodi præminentiarum iis concessum impediatur (hoc modo namque interveniente etiam Episcopo haberi potest recursus ad S. Congregat. qua iubeat Episcopo, ne se ingerat abstinendo ab interveni) sed ex consuetudine, vel ad invitationem, præsertim civitatis vel populi, qui solennitatem illam celebrent. Rationem dat, quòd cum corpus Ecclesia Cathedralis offerretur ab Episcopo

Episco-

Episcopo tanquam capite, & à Capitulo tanquam reliquo corpore, sublato vel impedito capite lex fingat id, quod non facit natura, ut scilicet reliquum corpus, etiam sine capite, ex quodam jure accrescendi, vel non decrescendi, exceptis iis, quae sunt Ordinis Pontificalis omnes alias faciat operationes, ipsumque corpus representet.

Questio 448. Qua, & respectu quorum sit praecedentia parochi?

1. **R**espondeo primò: parochus in propria Ecclesia praecedit omnes, etiam in majore dignitate Ecclesiastica constitutos. C. de Luca de regular. d. 65. n. 11. & d. 16. n. 3. Barbof. de off. paroch. c. 9. n. 3. Gonz. ad reg. 8. Cancell. gl. 6. n. 6. Zipa. in analitica juris Eccles. enarrat. l. 1. tit. de majorit. & obed. n. 8. Cassan. in catalog. gloria mundi. p. 4. consil. 22. n. 81. quilibet enim in officio proprio praefertur omnibus aliis, licet extra illud iisdem aliis postponeretur. Unde etiam Rector Ecclesiae parochialis tanquam caput Ecclesiae thurificandus est ante Dominum loci. S. Cong. rituum in Turrinana 7. Aug. 1610. apud Barbof. loc. cit. Et in specie etiam Canonicos cathedrales, nimirum ubi interveniunt jure privato & singulariter. Non tamen praecedit Canonicos cathedrales, ubi illi Capitulariter, seu ipsum corpus cathedralis Capituli representantes interveniunt in parochialibus Ecclesiis. C. de Luc. ll. cit. Multò magis extra parochialem Ecclesiam v.g. in processionibus & funeralibus parochus non solum Archidiacono & Archipresbytero, sed & ceteris Canonicis cathedralibus capitulariter incidentibus, seu Capitulo & clero Ecclesiae cathedralis digniorem locum relinquere debet, licet ad parochum Ecclesiae, in qua defunctus sepeliendus, spectet facere officium. Quin & parochus defuncti, vel Ecclesiae, ad quam defuncti corpus defertur, digniorem locum obtinere debeat, & praecedere alios quoscunque presbyteros. Barbof. loc. cit. n. 6. & 7. testans, sic declarasse S. Cong. rituum, quam declarationem verbotenus recitat, & ostensam sibi esse authenticam ait.

2. Secundò parochum, etiam in associandis funeribus propriae ipsius parochiae, & in genere Rectores omnes curatos, plebanos ac presbyteros parochialium in publicis processionibus, functionibus etiam synodalibus, digniorem locum cedere debere Canonicis, etià collegiarum Ecclesiarum censuit S. Cong. rituum variis declarat. apud Barbof. loc. cit. n. 9. quas decisiones juri consonas ait num. 10. non secus ac capitula tam collegiarum quam cathedralium Ecclesiarum semper & ubique praecedere debent Ecclesiis inferioribus, etiam si dicta Ecclesia capitulares post parochiales erecta sint, & etiam si in earum erectione inserta esset clausula: sine prejudicio alicujus. Barbof. cit. n. 10. citans Seraph. decis. 1445. in una Nivdensi praeminent. 26. Jan. 1602. Unde etiam eo ipso, quòd parochialis erigatur in collegiatam, praecedit alias parochiales. Corrad. in pr. benef. l. 2. c. 14. nu. 67. C. de Luca de paroch. d. 36. n. 7. Quin & Ecclesia filialis, quae prius praecedebatur à matrice, si erigatur in collegiatam, praecedit ipsam matricem; quia nimirum mutato statu mutatur jus antiquum. Rota decis. 313. n. 6. p. 2. recentiss. apud Barbof. loc. cit. Neque his obstant aliae declarationes S. Cong. rituum, quas quoque refert Barbof. n. 8. & quibus concordare videtur rituale Romanum rit. de Exequiis, ubi, quod parochus in omnibus funeribus

praecedit, incedendo ante feretrum. Vel enim voluit, quòd parochus ratione officii debeat praecedere inter pares, non autem quando est inter majores, aut praerogativam habentes, qualis sunt Canonici collegiarum. Vel de praecedentia quando famus defertur ad Ecclesiam ejus, qui stolam defert (quamvis ratio praecise stolae non habeat praecedentiam, cum hac non de jurisdictionem vel praerogativam, sed tantum sit signum sacerdotale) seu dum ab eo fit officium in sua Ecclesia, in qua praecedentiam habet.

3. Tertio praecedentia inter ipsosmet parochos seu curatos Ecclesiarum parochialium, sive sint seculares sive regulares, datur secundum praerogativam ipsarum Ecclesiarum, & non secundum praerogativam regularem. Barbof. cit. c. 19. num. 12. Ita tamen, ut parochus ad cujus Ecclesiam defunctus sepeliendus defertur, praecedat parochum alterum, ad cujus parochiam spectabat defunctus juxta praxin Romae servari solitam. Barbof. n. 13. vel etiam ut ambo isti parochi, etiam, dum alteruter est regularis induti superpellicio & stolae pares ingrediantur juxta dispositionem Ecclesiae Mediolanensis. p. 2. actorum. tit. de funere duc.

4. Quarto parochi Rectores & clerici seculares praecedere debent regulares tam Monachos, quam fratres quorumcunque ordinum, etiam mendicantium in funerum associatione, processionibus, & aliis istiusmodi actibus publicis, nec debent Monachi aut fratres cum parochis vel clericis mixtim incedere, etsi contrarium quandoque fiat ex secularium indulgentiarum aut humanitate. Barb. num. 14. juxta declarat. Clem. VIII. decet Romanum Pontificem. 20. Febr. 1601.

PARAGRAPHVS II.

De juribus parochialibus, & in specie de jure funerandi.

Questio 449. In quibus consistat jus parochiale in genere, qualem assistentiam jura habeat, qualiter immutetur, vel etiam amittatur?

1. **R**espondeo ad primum: Jus parochiale consistit in pluribus: nimirum in obligatione parochianorum recipiendi in Ecclesia parochiali Sacramentum Eucharistiae in paschate, aliaque Sacramenta conferenda moribundis, puta Eucharistiam pro viatico, & extremam Unctionem; in jure funerandi & sepulturae, in jure percipiendi oblationes & decimandi. de Luca de par. d. 31. n. 8.

2. Respondeo ad secundum: super jure parochiali percipiendi assistentiam jura habent parochi intra parochiarum suarum limites. Abb. in c. dilecti. de offic. Ord. n. 4. Rota decis. 256. num. 1. p. 1. recent. apud Barb. juris Eccl. l. 1. c. 20. n. 41. Proindeque ex sola juris assistentia, nullà etiam concurrente possessionis probatione manutentia iis esset concedenda, Rota in Taurian. decimarum ult. April. 1604. coram Seraph. inter ejus impressas 1497. apud Barb. loc. cit. quoniam hac juris assistentia in judicio retinenda summarissimo sola sufficeret, si versaremur in jurisdictionalibus; in quibus terminis loquuntur decision. Rota 273. n. 1. 382. num. 1.